

PARTICIPACIJA – UKLJUČIVANJE JAVNOSTI U PROSTORNO PLANIRANJE IZMEĐU TEORIJE I PRAKSE U EUROPSKOJ UNIJI (EU)

Jošt Berčič, uni.dipl.inž.kraj.arh.

Ljubljana, 2016.

Definicija uključivanja javnosti:

»...je postupak kojim se javna razmišljanja, potrebe i vrednote uključuju u proces odlučivanja vlade i tvrtki. To je dvosmjerna komunikacija i interakcija, s generalnim ciljem donošenja boljih odluka koje će poduprijeti javnost «(Creighton, 2005, str. 7).

- »Iz literature je razvidno da je na področju vključivanja javnosti u prostorno planiranje nastala praznina između teorije i prakse« (Conrad et al., 2011).

TEORIJA

PRAKSA

PARTICIPACIJA

Područja istraživanja:

- Zakonska podloga za uključivanje javnosti u EU
- Naklonjenost sudionika postupku participacije
- Primjeri iz prakse

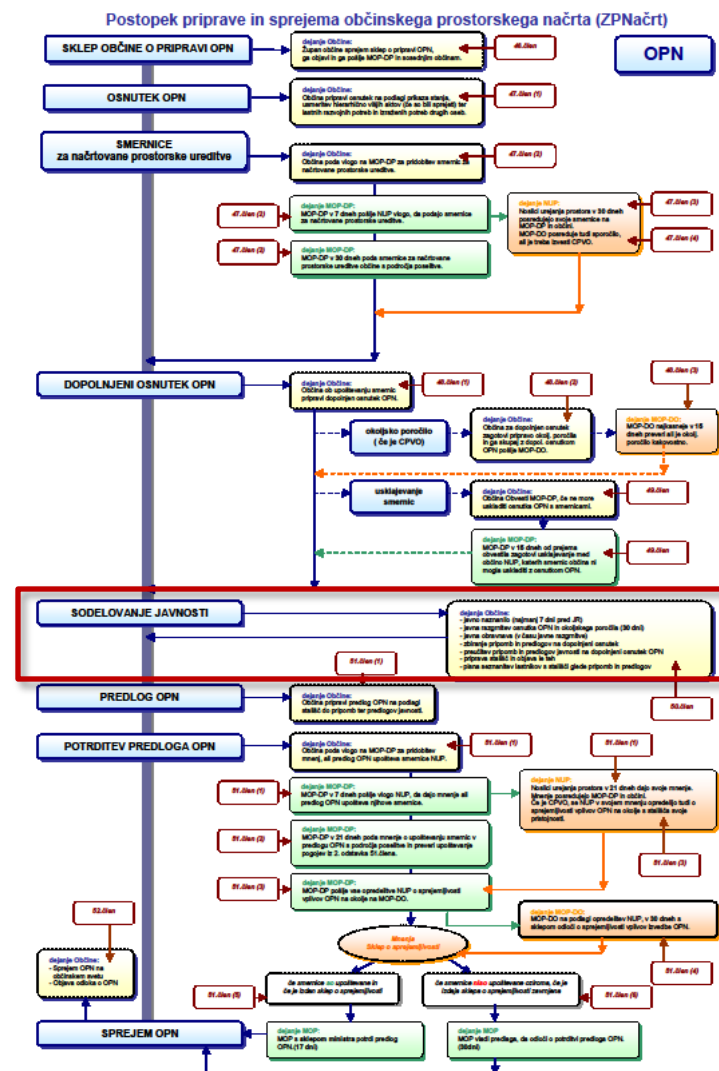
Zakonska podloga za uključivanje javnosti u EU:

- Aarhus convention (1998), the Bristol accord (2005), the Leipzig charter (2007), Europe 2020 (2010) and the European Landscape Convention (2011)...
- Sve posredno ili neposredno zahtijevaju aktivno sudjelovanje javnosti u postupcima prostornoga planiranja, a istovremeno i upozoravaju na nužnost poboljšanja dijaloga između vlasti, stanovništva i predstavnika gospodarskog sektora.
- Dužnost svake pojedine države članice EU je uključiti smjernice iz direktiva EU u svoje zakonodavstvo.

Zakonska podloga za uključivanje javnosti u EU:

- Danas je zakonodavstvo EU, na području uključivanja javnosti, nepotpuno i ostavlja mnogo prostora za različite interpretacije pri uključivanju u zakonodavstvo pojedine članice.
- Smjernice iz direktiva i konvencija EU su minimizirane i neodgovarajuće interpretirane pri uključivanju u zakonodavstvo pojedine članice.
- Zakonodavstveni zahtjevi za uključivanje javnosti su preniski. Zbog njih nastaju žalbe koje vode do dugih i kompliciranih procesa (Lah, 2011).

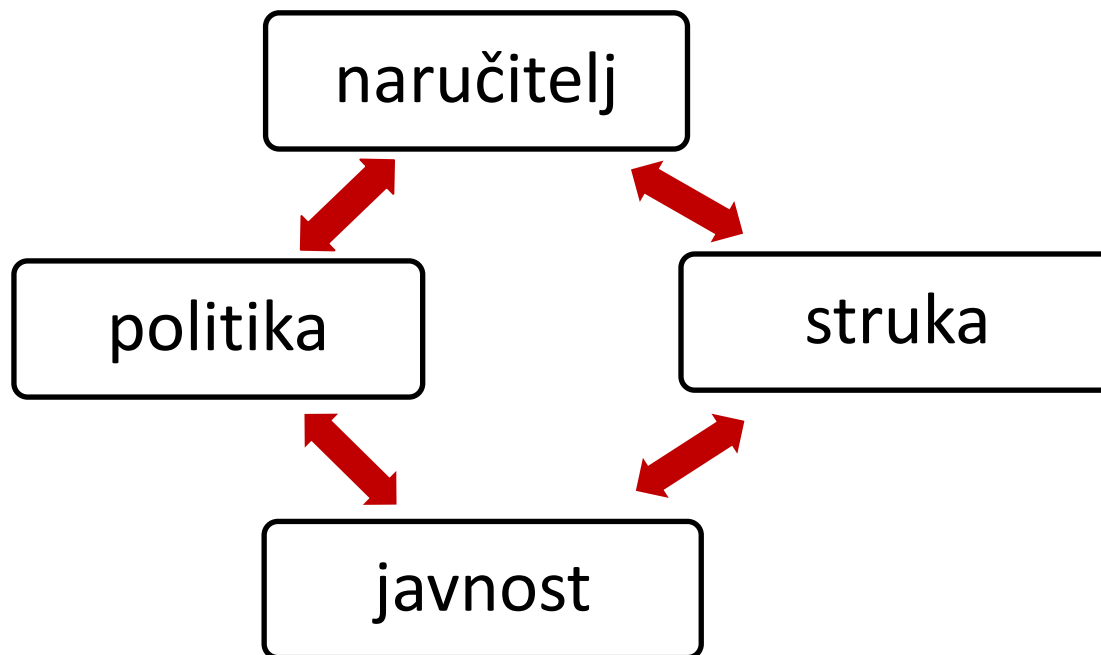

Naklonjenost sudionika postupku participacije :

Prostorno planiranje nije vizija pojedinca, nego suradnja između struke, naručitelja, politike i javnosti.

»Poboljšanje količine i kvalitete javne uključenosti u prostorno planiranje jedan je od ključeva za poboljšanje kvalitete urbanog okoliša...« (Mohamed Sameh, 2011, str. 42).

Naklonjenost sudionika postupku participacije:

- »Ideja o uključivanju javnosti u prostorno planiranje slična je ideji jedenja špinata: nitko načelno nije protiv onoga što je dobro za nas« (Arnstein, 1969).
- »..od stvaratelja procesa ovisi koliko će biti visoka razina participacije« (Bizjak, 2012).
- Prevladava mišljenje da javnost mora biti uključena samo kada to zakon izričito zahtijeva.
- »Oblikovatelji politike stavljaju na snagu i potiču poznatu vrstu uključenosti javnosti: lokalnu, ograničenu brojem sudionika, kasna oblikovanja politike u procesima, samo savjetnička funkcija« (Connolly, 2005).
- »... problem s odnosom uključivanja javnosti započinje zastarjelom teorijom planiranja« (Falleth et al, 2011).

Primjeri iz prakse: TEHNIKE

Peat-meadow polder, Nizozemska (Arciniegas et al.,2012)

- Velik utjecaj na opseg i vrstu participacije javnosti.
- Uključenost javnosti trebala bi još uvijek temeljiti na kontaktu ljudi (klasične tehnike): radionice, okrugli stolovi, razgovori ...
- Tehnologiju je potrebno tretirati samo kao oruđe potpore za postizanje željenog rezultata.
- Najbolji rezultati proizlaze iz udruživanja klasičnih tehnika i tehnologije - interaktivne radionice koje koriste tuch-table za lakše prenošenje informacija.

Primjeri iz prakse: PRISTUPI PARTICIPACIJI

Općine u Danskoj, Švedskoj i Nizozemskoj (Busck et al., 2009)

- **top-down**

Ovaj pristup ne uzima u obzir lokalne potrebe i razlike. Osigurava jedinstveno i učinkovito izvođenje politika prostornog planiranja.

- **bottom-up**

Ovaj pristup je više fokusiran na lokalne potrebe, iako može oslabiti učinkovitost planiranja uzimajući u obzir odluke na lokalnoj razini koja je u suprotnosti s nacionalnim interesom.

- **top-down + bottom-up** (Nizozemska)

Ovaj pristup planiranju je kombinacija između gore navedenih pristupa u kojem se stvara dijalog i informacije putuju u oba smjera.

Primjeri iz prakse: IZGRAĐIVANJE POVJERENJA

Nacrt botaničkog vrta u Briselu (Ledivin et al., 2010)

- **formalna i neformalna participacija**

Uključivanje javnosti provodi se i izvan zakonskih zahtjeva. Zanimanje javnosti pridobija se organiziranjem neformalnih događaja.

- **školovanje i informiranje javnosti**

Uspostavljanje konstruktivnog dvosmjernog dijaloga.

Primjeri iz prakse: DOBRA PRAKSA

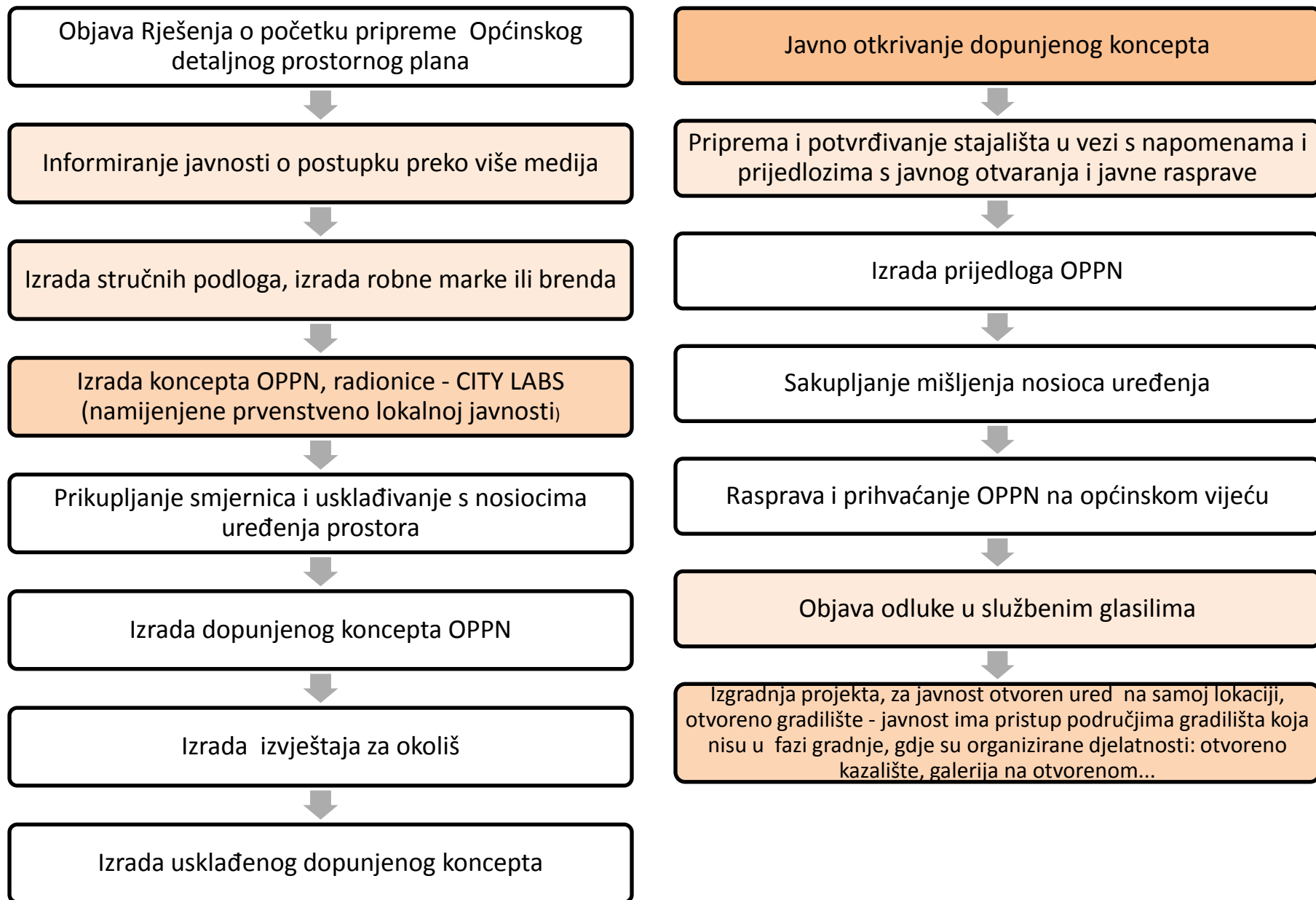
Projekt: Aspern Vienna's Urban Lakeside (Aspern ..., 2013)

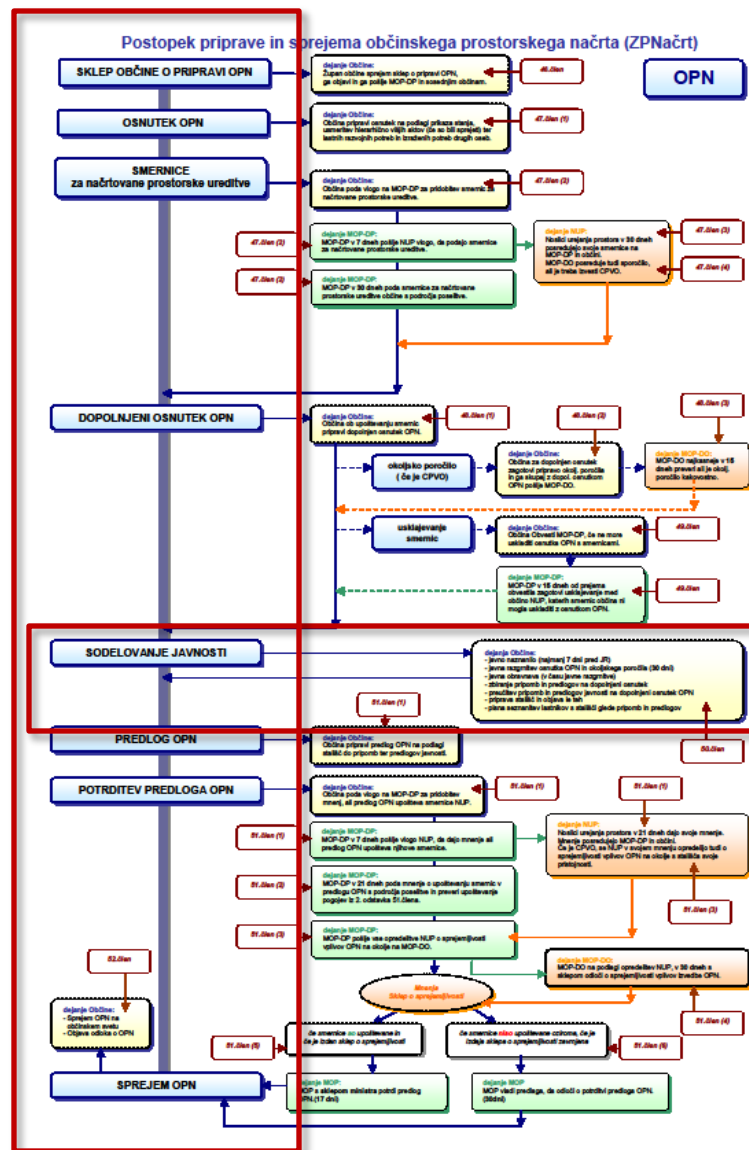
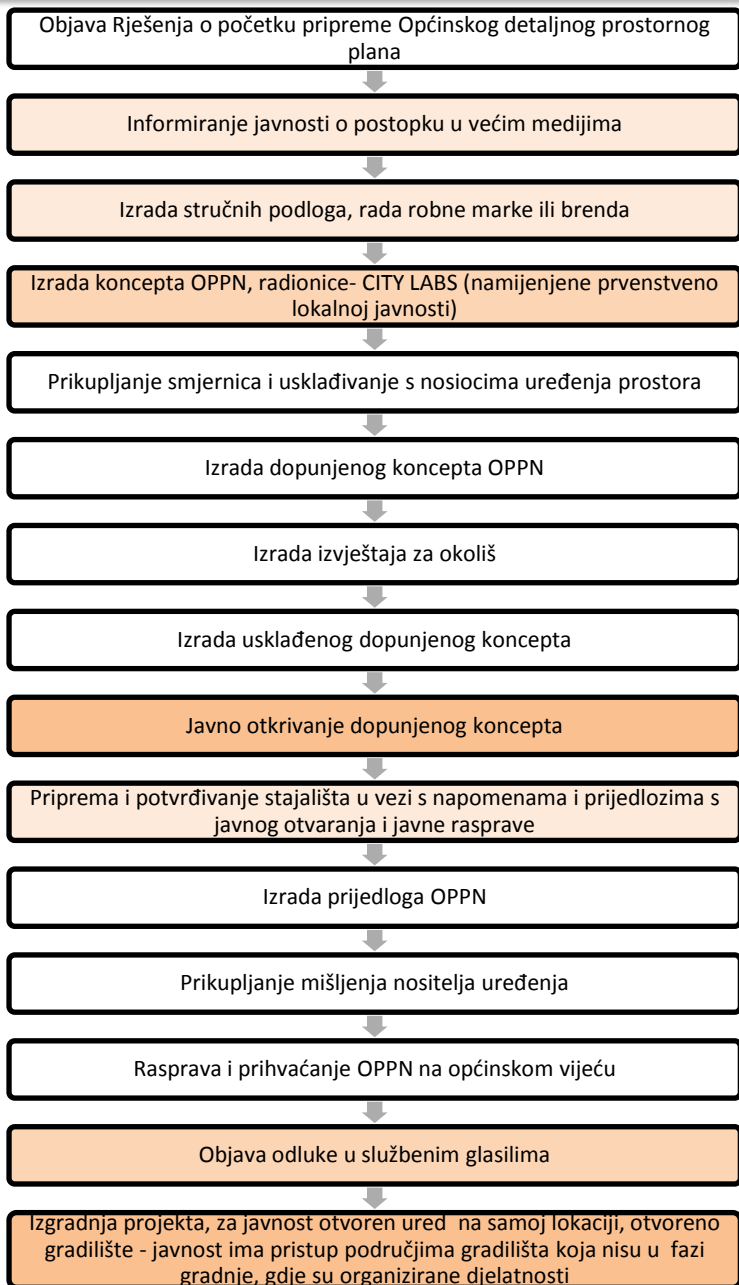
Lokacija: Austrija , Beč, 240 hektara nekadašnje zračne luke

Vremensko razdoblje: početak 2008., predviđen završetak 2024. do 2030.

Naručitelj projekta: općina Beč

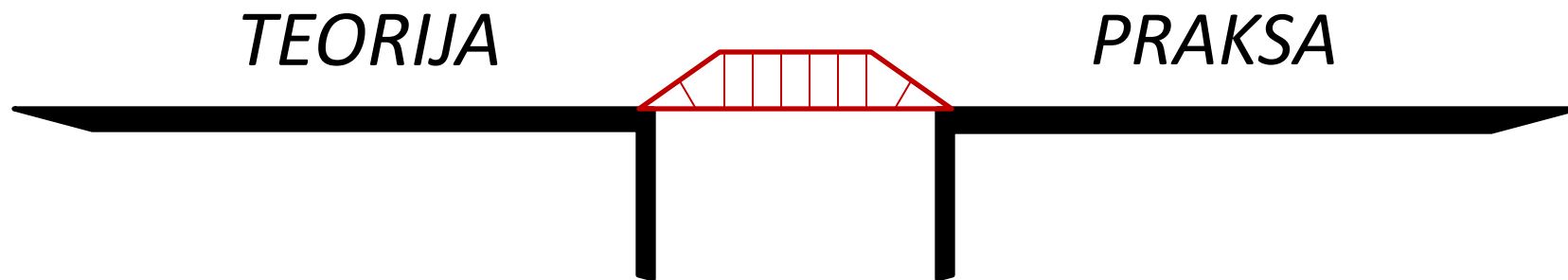

Sažetak:

- U EU postupak uključivanja javnosti trenutno nije zadovoljivo zakonsko uređen.
- Trenutno ne postoji sustav pomoću kojeg bi se određivalo da li je participacija moguća i, ako jest, na kakav način bi se odvijala.
- Postupak participacije javnosti jako ovisi o dobroj volji ljudi na vodećim/utjecajnim položajima i o njihovim tumačenjima zakonodavstva na ovom području.
- Upotreba novih tehnika na području participacije koje doprinose lakšem uključivanju javnosti.
- Sve veći broj primjera dobre prakse iz kojih se možemo učiti.
- Veća svijest o važnosti i značaju uključivanja javnosti.

PREMOŠĆIVANJE PRAZNINE

Hvala na vašoj pažnji!

Izvori:

Arciniegas, G., Janssen, R. (2012). Spatial decision support for collaborative land use planning workshops. *Landscape and urban planning*. No. 107, pp. 332–342. doi:10.1016/j.landurbplan.2012.06.004

Arnstein, S. R. (1969). Ladder of citizen participation. *Journal of American institute of planners*. No. 35, pp. 216–224. doi:10.1080/01944366908977225

AspernVienna's Urban Lakeside. (2013). Accessed on 20.11.2013: <http://www.aspern-seestadt.at/en/investingco-shaping/aspern-citylab/>

Bizjak, I. (2012). Izboljšanje javne participacije pri prostorskem načrtovanju s pomočjo orodij spleta 2.0. *Urbani izziv*. No. 1, pp. 36–48. doi:10.5379/urbani-izziv-2012-23-01-004

Busck, A. G., Hidding, M. C., Kristensen, S. B. P., Persson, C., Praestholm, S. (2009). Planning approaches for urban areas: Case studies from Denmark, Sweden and the Netherlands. *Geografisk Tidsskrift – Danish journal of geography*. No. 109, Vol. 1, pp. 15–32. doi:10.1080/00167223.2009.10649593

Conrad, E., Cassar, L. F., Jones, M., Eiter, S., Izaovičova, Z., Barankova, Z., Christie, M., Fazey, I. (2011). Rhetoric and reporting of public participation in landscape policy. *Journal of environmental policy and planning*. Vol. 13, No. 1, pp. 23–47. doi:10.1080/1523908X.2011.560449

Conelly, S. (2006). Looking inside public involvement: how is it made so ineffective and can we change this. Oxford university press and Community development journal. 41 (1), pp. 13–24. doi:10.1093/cdj/bsi046

Creighton, J. L. (2005). The public participation handbook: Making better decisions through citizen involvement.

San Francisco: Jossey - Bass.

Falleth, E. I., Hansen, G. S. (2011). Participation in planning – a study of urban development in Norway.

Lah, L. (2011). Participacija javnosti v arhitekturi in urbanizmu : med teorijo in prakso. AB : arhitektov bilten, No.

188/189, pp. 30–32.

Ludivine, D., Florence, D. (2010). New town planning instruments: participation or governance? The case of Brussels through the 'Botanique structure plan'. Planning perspective. Vol. 25, No. 2, pp. 171–191. doi: 10.1080/02665431003612966

Mohamed Sameh, H. M. (2011). Public participation in urban development proces through information and communication technologies. masters degree thesis. Cairo: Ain sham university, Faculty of engineering, Department of urban planning.